

Rosja w XX-XXI wieku Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Wschodoznawstwo	Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -	Kod zajęć 18WZNS.21K.03072.23
Jednostka organizacyjna Wydział Historii	Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia drugiego stopnia	Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne	Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki	
Koordynator zajęć	Bartłomiej Garczyk
Prowadzący zajęcia	Bartłomiej Garczyk
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Zaliczenie z oceną • Ćwiczenia: 15, Zaliczenie z oceną
	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	zapoznanie studentów/studentek z najnowszą historią Związku Radzieckiego i Federacji Rosyjskiej w XX i XXI wieku, w tym szczególnie z zagadnieniami z dziedziny polityki wewnętrznej, historii społecznej, kultury politycznej oraz biografistyki
C2	analiza bieżących wydarzeń w polityce rosyjskiej

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna i rozumie w pogłębionym stopniu terminologię z zakresu historii i historiografii, odnoszącą się do historii Rosji w XX i XXI wieku	WZN_K2_W01	Kolokwium pisemne, Kolokwium ustne
W2	zna i rozumie w pogłębionym stopniu zmiany dokonane po rozpadzie ZSRR w Federacji Rosyjskiej, a w szczególności rozpoznaje wpływ globalizacji na życie polityczne, społeczne i gospodarcze współczesnej Rosji oraz rozumie mechanizmy kształtujące politykę wewnętrzną i zagraniczną	WZN_K2_W01, WZN_K2_W06, WZN_K2_W07	Kolokwium pisemne, Kolokwium ustne
W3	zna i rozumie w pogłębionym stopniu uwarunkowania procesów kształtowania się nowoczesnych narodów Rosji oraz przemiany w tożsamości Rosjan i jej wpływ na współczesne stosunki Rosji z innymi państwami	WZN_K2_W06	Kolokwium pisemne, Kolokwium ustne, Test
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi wyszukać, dokonać analizy, oceny, selekcji i integracji informacji dotyczących historii najnowszej Rosji w zasobach informacji pisanych oraz elektronicznych i umie przedstawić je na różnych poziomach percepcji	WZN_K2_U01, WZN_K2_U02, WZN_K2_U03	Raport
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest gotów/gotowa do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	WZN_K2_K01	Test, Raport

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	<p>Mikołaj II Romanow – ostatni car:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rewolucja 1905 roku i jej konsekwencje – Rosja konstytucyjna, parlamentarna czy dumska?; powstanie konstytucjonalizmu rosyjskiego; Duma państwowa i działalność partii politycznych; Piotr Stołypin • ostatnie lata caratu – Rosja podczas I wojny światowej; mord rodziny carskiej • rok 1917 w Rosji – rewolucja lutowa i obalenie caratu; dwuwładza – działalność Rządu Tymczasowego i Rady Delegatów Robotniczych i Żołnierskich; rewolucja październikowa czy przewrót bolszewicki? • komunizm, marksizm, leninizm. 	W1	Wykład, Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
2.	Pierwsze lata władzy radzieckiej – Rosja bolszewicka i ZSRR w okresie międzywojennym: <ul style="list-style-type: none"> • powstanie Rady Komisarzy Ludowych; dekrety; czerwony terror i utworzenie CzeKa • wojna domowa; komunizm wojenny; NEP • powstanie ZSRR – radziecki federalizm • polityka zagraniczna Rosji Radzieckiej • bolszewicy wobec kultury i religii • leninowska polityka narodowościowa. 	W1	Wykład, Ćwiczenia
3.	ZSRR w okresie stalinizmu: <ul style="list-style-type: none"> • dojście do władzy Stalina • kolektywizacja i industrializacja i ich konsekwencje • wielki terror i „operacja polska” NKWD • znaczenie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej • zbrodnia katyńska i tzw. anty-Katyń. 	W1	Wykład, Ćwiczenia
4.	ZSRR w okresie powojennym: <ul style="list-style-type: none"> • Chruszczowowska „odwilż” – XX Zjazd KPZR i jego następstwa • Breżniew–Andropow–Czernienko – epoka zastoju? • zimna wojna – rywalizacja dwóch bloków państw. 	W1, K1	Wykład, Ćwiczenia
5.	Gorbaczow i pierestrojka: <ul style="list-style-type: none"> • demokratyzacja ZSRR – reformy polityczne • przyczyny upadku Związku Radzieckiego • Jesień Ludów. 	W2, K1	Wykład, Ćwiczenia
6.	Powstanie Federacji Rosyjskiej: <ul style="list-style-type: none"> • dekada Borysa Jelcyna – Rosja w latach 1991-2001 • reformy polityczne • Jegor Gajdar i przemiany gospodarczo-rynkowe • kryzys społeczny i polityczny lat 90. • premierzy Federacji Rosyjskiej. 	W1, W2, W3, U1, K1	Wykład, Ćwiczenia
7.	Rosja Putina – od stabilizacji do autokracji: <ul style="list-style-type: none"> • nowa ideologia i polityka reintegracji dawnego obszaru radzieckiego • osobowość Władimira Putina • ku idei mocarstwa pragmatycznego • kondycja społeczeństwa rosyjskiego – demografia, kultura, religia, materialny poziom życia; nowe tendencje w rozwoju gospodarki narodowej; reformy polityczne; przywrócenie godności Rosjan? • działalność parlamentarna; rosyjskie partie polityczne i fenomen Jednej Rosji; klasa polityczna putinowskiej Rosji • opozycja w Rosji – charakterystyka wybranych postaci • główne kierunki polityki zagranicznej FR, konflikt w Czeczenii • stan rosyjskiej demokracji – próba analizy. 	W2, U1, K1	Wykład, Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy, Pokaz i obserwacja, Demonstracje dźwiękowe i/lub video

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda ćwiczeniowa, Demonstracje dźwiękowe i/lub video

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	<ul style="list-style-type: none"> • zaliczenie kolokwium <p>Kryteria oceniania:</p> <p>bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomite opanowanie faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku, będącej wysoce świadomą refleksją w znakomitym języku naukowym. Szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Pełna frekwencja na zajęciach.</p> <p>dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku, będącej świadomą refleksją w bardzo dobrym języku naukowym. Szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.</p> <p>dobry (db; 4,0): dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku, będącej świadomą refleksją w dobrym języku naukowym. Szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.</p> <p>dostateczny plus (+dst; 3,5): dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku, będącej świadomą refleksją w poprawnym języku naukowym. Rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.</p> <p>dostateczny (dst; 3,0): elementarne opanowanie faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, poprawnej językowo wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku. Elementarne rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.</p> <p>niedostateczny (ndst; 2,0): nieznajomość faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Nieumiejętność sformułowania zwartej, spójnej, poprawnej językowo wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku. Brak rozeznania w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu.</p>

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie raportu • zaliczenie kolokwium pisemnego • zaliczenie testu <p>Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:</p> <p>bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomite opanowanie faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku, będącej wysoce świadomą refleksją w znakomitym języku naukowym. Szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Pełna frekwencja na zajęciach.</p> <p>dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku, będącej świadomą refleksją w bardzo dobrym języku naukowym. Szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.</p> <p>dobry (db; 4,0): dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku, będącej świadomą refleksją w dobrym języku naukowym. Szerokie rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.</p> <p>dostateczny plus (+dst; 3,5): dobre opanowanie faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, umocowanej teoretycznie wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku, będącej świadomą refleksją w poprawnym języku naukowym. Rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.</p> <p>dostateczny (dst; 3,0): elementarne opanowanie faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Umiejętność sformułowania zwartej, spójnej, poprawnej językowo wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku. Elementarne rozeznanie w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu. Frekwencja na zajęciach.</p> <p>niedostateczny (ndst; 2,0): nieznajomość faktografii z zakresu historii Rosji w XX-XXI wieku. Nieumiejętność sformułowania zwartej, spójnej, poprawnej językowo wypowiedzi na temat historii Rosji w XX-XXI wieku. Brak rozeznania w krajowej i zagranicznej literaturze naukowej przedmiotu.</p>

Literatura

Obowiązkowa

1. Riasanovsky N.V., Steinberg M.D., Historia Rosji, tłum. T. Tesznar, A. Bernaczyk, Kraków 2009.
2. Smaga J., Rosja w XX stuleciu, Kraków 2002.
3. Smaga J., Narodziny i upadek imperium. ZSRR 1917-1991, Kraków 1992.
4. Smoleń M., Stracone Dekady. Historia ZSRR 1917-1991, Warszawa 1994.
5. Zubok V., Nieudane imperium. Związek Radziecki okresu zimnej wojny, od Stalina do Gorbaczowa, tłum. A. Czwojdrak, Kraków 2010.
6. Pichoja R.G., Historia władzy w Związku Radzieckim 1945-1991, tłum. M. Głuszkowski, P. Zemszał, Warszawa 2011.
7. Politykowska A., Rosja Putina, tłum. T. Korecki, Warszawa 2005.
8. Raporty i ekspertyzy OSW oraz PISM (dostępne na oficjalnych stronach instytucji: www.osw.waw.pl www.pism.pl), np.: Domańska M., Putinizm po Putinie. O głębokich strukturach rosyjskiego autorytaryzmu, OSW, Warszawa 2019.
9. Ostrowski A., Rosja - wielkie zmyślenie. Od wolności Gorbaczowa do wojny Putina, Warszawa 2018.
10. Inoziemcew W., Nienowoczesny kraj. Rosja w świecie XXI wieku, tłum. K. Chimiak, Warszawa 2020.
11. Federacja Rosyjska 1991-2001, red. J. Adamowski, A. Skrzypek, Warszawa 2002.

Dodatkowa

1. Arutunyan A., Car Putin, Poznań 2013.
2. Bieleń S., Stępień-Kuczyńska A., Rosja w okresie prezydentury Władimira Putina, Łódź 2008.
3. Czajowski A., Demokratyzacja Rosji w latach 1987-1999, Wrocław 2001.
4. Felsztynski J., Pribyłowski W., Korporacja zabójców. Rosja, KGB i prezydent Putin, tłum. C. Murawski, Warszawa 2008.
5. Furier A., Dekada Jelcyna. Uwarunkowania przemian społecznych i politycznych 1991-2000, Szczecin 2003.
6. Gajdar J., Upadek imperium. Nauka dla współczesnej Rosji, tłum. H. Chłystowski, Warszawa 2016.
7. Gessen M., Putin. Człowiek bez twarzy, tłum. M. Witkowska, J. Szajkowska, Warszawa 2012.
8. Gessen M., Słowa skruszą mury. Pussy Riot, tłum. J. Szajkowska, Warszawa 2014.
9. Marciniak W., Rozgrabione Imperium. Upadek Związku Sowieckiego i powstanie Federacji Rosyjskiej, Kraków 2001.
10. Michalik G., Kaszpirowski. Sen o wszechmocy, Warszawa 2020.
11. Mojsiewicz C., Wspólnota Niepodległych Państw, Poznań 2000.
12. Nadszakała-Kaczmarczyk O., Kapitał polityczny opozycji antysystemowej w Rosji, Kraków 2019.
13. Politykowska A., Udręczona Rosja. Dziennik buntu, tłum. A. Michalska, Warszawa 2007.
14. Potulski J., System partyjny Rosji. Tradycja i współczesność, Gdańsk 2007.
15. Przebinda G., Smaga J., Kto jest kim w Rosji po 1917 roku. Leksykon, Kraków 2000.
16. Reitschuster B., Putin. Dokąd prowadzi Rosję, tłum. M. Zeller, Warszawa 2005.
17. Stuermer M., Putin i odrodzenie Rosji, tłum. B. Madejski, Wrocław 2008.
18. Skwieciński P., Kompleks Rosji, Warszawa 2017.
19. Stępień-Kuczyńska A., Michaił Gorbaczow a idea i praktyka pierestrojki, Łódź 2016.
20. Rosja Putina. Leksykon, Łódź 2004.
21. Rosja XX wiek. Od utopii komunistycznej do rzeczywistości globalistycznej, red. J. Zołotowski, Kraków 2004.
22. Radziwinowicz W., Creme de la Kreml. 172 opowieści o Rosji, Warszawa 2016.
23. Rotfeld A.D., Myśli o Rosji i nie tylko, tłum. Warszawa 2012.
24. Korżakow A., Borys Jelcyn od świtu do zmierzchu, tłum. B. Szwarzman-Czarnota, Warszawa 1998.
25. Lebieź A., Szkoda wielkiego kraju, Warszawa 1999.
26. Paniuszkin W., Dwanaścioro niepokornych. Portrety nowych rosyjskich dysydentów, tłum. J. Czech, Wołowiec 2011.
27. Kurczab-Redlich K., Wowa, Wołodia, Władimir. Tajemnice Rosji Putina, Warszawa (różne daty wydania).

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Ćwiczenia	15
Czytanie wskazanej literatury	15

Przygotowanie raportu	10
Przygotowanie do zajęć	30
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 85
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
WZN_K2_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści
WZN_K2_U01	Absolwent/ka potrafi formułować i rozwiązywać złożone problemy oraz wykonywać nietypowe zadania, w tym w stopniu pogłębionym dokonywać właściwego doboru źródeł i informacji z nich pochodzących, oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji przy zastosowaniu odpowiednich metod, narzędzi i technik informacyjno-komunikacyjnych traktowanych innowacyjnie oraz stosować wiedzę i umiejętności tworzenia wybranych form wypowiedzi akademickiej
WZN_K2_U02	Absolwent/ka potrafi formułować i testować hipotezy związane z prostymi problemami badawczymi
WZN_K2_U03	Absolwent/ka potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców
WZN_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębionym stopniu - wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące wiedzę ogólną w zakresie wschodoznawstwa w ramach dyscypliny historia, oraz wybrane zagadnienia z zakresu historii Europy Wschodniej i Azji
WZN_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Europy Wschodniej i Azji w ujęciach globalnym, międzynarodowym i regionalnym
WZN_K2_W07	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu pogłębionym historyczne, społeczne, kulturowe i inne uwarunkowania różnych rodzajów działalności zawodowej związanej ze wschodoznawstwem, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego